

MUZEUL JUDEȚEAN DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE

Adresa: Str. Monetăriei, nr. 1-3
Zona: Centrul Vechi
Telefon: 0262211924
Orar: Luni închis,
Marți - Vineri 8.30 - 15.30,
Sâmbătă - Duminică 10 - 14

Muzeul este locul în care comunitatea vine să se privească în oglindă. În alți termeni, muzeul este depozitarul istoriei noastre, fără de care o autobiografie comunitară nu ar fi posibilă.

Instituția vă oferă posibilitatea de a cunoaște aspecte ale trecutului comunităților din fostele "țări" ale Maramureșului, Chioarului, Lăpușului și Codrului, atât prin intermediul expozițiilor permanente și temporare, cât și prin cel al metodelor interactive ale programului de educație "Muzeul Viu", adresat în special tinerilor.

Biblioteca muzeului, cu fondul documentar și cel de carte curentă, vă stă la dispoziție prin intermediul sălii de lectură, în timp ce rezultatele cercetărilor arheologice și istorice pot fi cunoscute datorită publicației "Marmația".

MUZEUL DE ARTĂ „CENTRUL ARTISTIC”

Adresa: Str. 1 Mai, nr. 8
Zona: Centrul Vechi
Telefon: 0262 213 964
Orar: Luni închis, Marți - Duminică între orele 10 - 17

Începând din secolul XIX și în secolul XX, în Europa au existat aproximativ 40 de Colonii artistice, ca de exemplu cele de la Barbizon și Pont - Aven - Franța, St. Ives - Anglia, Lare - Olanda, Skagen - Danemarca, Worpswede, Darmstadt - Germania, Ascona - Elveția sau Szolnok în Ungaria.

Printre aceste colonii se numără și Colonia de la Baia Mare, întemeiată în 1896 - prin deschiderea "Școlii particulare de pictură" condusă de Simon Hollósy (1857-1918), fapt ce s-a dovedit a fi un reușit "transplant cultural", devenind una dintre cele mai reputeate colonii europene și printre puținele în care viața artistică s-a desfășurat neîntrerupt timp de mai bine de un secol. Pe parcursul existenței sale în Colonia băimăreană au lucrat peste 3000

de artiști plastici din țară, cât și din spațiul central și est european.

Muzeul de Artă din Baia Mare este singular în țară, în sensul că expune exclusiv lucrări realizate de artiști care au lucrat efectiv în Colonia de la Baia Mare din 1896 până astăzi.

Clădirea care găzduiește Muzeul de Artă, situată la circa 200 metri de vechiul centru al orașului, este monument de arhitectură. Ridicată inițial cu un singur nivel, datată din 1784, a avut menirea de a fi Oficiul Salinar din Maramureș, ulterior la începutul secolului XX ca proprietate a avocatului dr. Teogil Dragoș, a fost supraînălțată, la etaj fiind locuința acestuia.

Având un profil distinct, bine conturat, Muzeul de Artă - Centrul Artistic Baia

Mare expune peste 250 lucrări semnate de 90 de plasticieni, bine cunoscuți pe plan național și internațional - încearcă să ilustreze complexul fenomen băimărean, ca experiență artistică unică în felul său.

În colecțiile muzeului care numără peste 3300 de piese, pe lângă lucrările semnate de artiști ce au activat în cadrul Centrului Artistic de la Baia Mare, începând din 1896 până în prezent, se găsesc câteva valoroase piese ce ilustrează arta europeană din secolele XVIII - XX, precum și arta modernă românească, lucrări valorificate în cadrul unor expoziții temporare.

Muzeele Băii Mari

MUZEUL DE MINERALOGIE

Adresa: B-dul Traian nr. 8
Zona: Muzeul de Mineralogie
Telefon: 0262 227 517
Orar: Luni închis, Marți - Duminică 9:00 - 17:00

Muzeul găzduiește o expoziție desfășurată pe 900 mp, în care sunt expuse peste 1.000 de eșantioane minerale, roci și fosile. În depozitele instituției se află alte 15.000 de piese. Muzeul de Mineralogie din Baia Mare este cel mai mare muzeu regional din Europa, multe dintre exponate fiind considerate unice mondiale și valori de patrimoniu. Denumirea neoficială, culturală prin excelență și unanim uzitată este Muzeul florilor de mină. „Floarea de mină este un eșantion mineral recoltat din subteran, monomineral sau format din mai multe minerale, posedând calități estetice deosebite datorită: concreșterii cristalelor, culorii, formelor, dimensiunilor de excepție ale unor cristale componente, care în totalitate fac ca piesa să fie bine individualizată față de celelalte” (Victor Gorduza - directorul instituției).

La parter, expoziția de bază prezintă alcătuirea geologică a Nord-Vestului României, sistematica mineralelor hidrotermale și zăcămintele de metale neferoase de pe rama sudică a munților Oaș-Gutâi, precum și din Țibleș și zona Borșa-Vișeu.

La etaj, spațiul expozițional cuprinde piesele cele mai impresionante, pline de poezie și culoare, învăluite într-o muzică de ambianță ce creează un sincretism imagine-melos propice desfășurării unor acțiuni culturale de înaltă ținută - aici se desfășoară anual manifestarea de decernare a premiilor „Cărțile Anului”, organizată de filiala județeană a Uniunii Scriitorilor din România.

MUZEUL DE ETNOGRAFIE ȘI ARTĂ POPULARĂ

Adresa: Str. Dealul Florilor nr. 1
Zona: parc
Telefon: 0262 276 895
Orar: Luni închis, Marți - Duminică, 10 - 16 (octombrie - aprilie);
Marți - Duminică, 10 - 20 (mai - septembrie)

Comuna Dumbrăvița este situată «la o aruncătură de băț» de Baia Mare, în zona botezată tradițional «Fisculaș». Pe lângă pălînca de prune, religie și cultură, «dumbrava minunată» din apropierea municipiului reședință de județ atrage turiștii prin cântec, joc și voie bună.

CONTACT

Site primărie:
www.primariadumbravita.mm.ro,
www.sindrestin.vn.ro.

DATE DE CONTACT: Primăria
comunei Dumbrăvița, cu sediul în
comuna Dumbrăvița, nr.225, cod
poștal 437145, telefon 0262-299
001
și fax 0262-299688,
e-mail: Primaria.Dumbravita@
maramurescounty.ro,
primariadumbravita@yahoo.com.

Ca un testament sacru, maramureșenii își îndreptă la fiecare sărbătoare pașii spre biserică, iar abia apoi se adună la casa unui gospodar ori la căminul cultural să petreacă. Dar parcă nicăieri nu se îmbină mai bine decât în Dumbrăvița pioșenia și credința cu pofta de viață și veselie tipic maramureșeană.

Unul dintre obiceiurile locului este „Danțul la șură”, care se ținea în fiecare duminică, după Sfânta Liturghie. În cadrul acestui eveniment, care dăinuie de decenii bune pe meleagurile Dumbrăviței, se legau prietenii și chiar căsătorii. Hora din șura gospodarilor se încingea mai cu foc însă, în preajma sărbătorilor de iarnă. Un alt obicei al locului este Verjelul. De Bobotează, timp de 3 zile sătenii mergeau la dans, iar după ultima zi, familiile aduceau coșarci pline de bunătați. Gospodinele se întreceau în a pregăti bucate gustoase: cârnați, sarmale, gogoși, după rețete tradiționale, iar feciorii și fetele, istoviți de atâta dans, se așezau la ospăț.

Din vremuri îndepărtate, locuitorii localității Dumbrăvița au aparținut cultului religios ortodox, singurul și primul mijloc de cultură.

Odată cu trecerea localității la districtul Baia Mare în anul 1411 s-a trecut și la cultul religios care aparținea căpitanului Biharia din Oradea.

La 7 octombrie 1698, locuitorii localității Dumbrăvița, prin preotul lor, semnează Manifestul de Unire și astfel Parohia este anexată Episcopiei Bălgradului (Alba Iulia).

În anul 1701, Biserica din lemn din Dumbrăvița este cumpărată de preteasa din Libotin și transportată în Dobricul Lăpușului, unde se găsește și azi ca monument istoric.

În anul 1713, Episcopia Bălgradului este desființată, iar Parohia din Dumbrăvița și satele din jur sunt anexate Episcopiei Oradea.

„Țara credinței și tradițiilor” din Fisculaș

Obiective turistice

Băile
Cărbunari (ape
sulfuroase)

Popasul Regal (pe DJ 182 Baia
Mare - Tg. Lăpuș)

Biserica de Piatră Rus (1815)

Biserica de zid și piatră Cărbunari (1888)

Conform dematismului eparhiei Muncaciului în limba ruteană din anul 1785, este numit paroh al Dumbrăviței, între anii 1757-1768, părintele Anastasiu, întemeietorul școlii confesionale românești în 1781 în localitatea Dumbrăvița. Al doilea episcop al Gherlei este Ioan Vancea de Buteasa, în anul 1860, până în 11 aprilie 1869 când a fost ales Mitropolit al Blajului. Mihai Iavel, originar din Lecea, este ales drept al treilea episcop al Gherlei, din anul 1869 până în 29 ianuarie 1879. La 14 februarie 1870, este numit preot al Dumbrăviței Nicolae Pop. În luna mai 1871, este numit paroh al Dumbrăviței Alexandru Pasean, care în anul 1872 pune temeliele actualei biserici din piatră în centrul localității. La 18 august 1879 este întronat al patrulea episcop al Gherlei, Ioan Szabo. La 1 iunie 1889 este numit preot al Dumbrăviței Dimitrie Ciontea, originar din Șișești. În același an, funcția de paroh este preluată de fiul său, Romul D. Ciontea, care s-a străduit ca localitățile Rus și Șindrești, care de sute de ani au fost filiale ale parohiei Dumbrăvița,

să-și înființeze parohie, la care este numit preot Vasile Bârsan. Din activitatea preotului Romul Ciontea știm că la data de 13 octombrie 1948, semnează actul de trecere la vechea religie ortodoxă.

Sătenii din Dumbrăvița au știut însă să lupte și pentru credință și pentru obiceiurile și tradițiile zonei. La marile sărbători, pe ulițele comunei se mai zăresc costume populare de o frumusețe răpitoare, iar o dată pe an, la «Festivalul portului, dansului și cântecului de pe Fisculaș», întreaga comună se transformă într-un adevărat muzeu în aer liber. Manifestarea include și o paradă a portului popular și, bineînțeles spectacole de muzică populară, de la care nu lipsesc ansamblurile Chechișelul și Dumbrăviceana, plus soliștii locali din comună.

Fundația Academia Civică a preluat ruina fostei închisori în 1993, în vederea transformării ei în muzeu. Pentru realizarea acestui proiect trebuia, pe de o parte, organizată strângerea de fonduri pentru reabilitarea clădirii, iar, pe de altă parte, realizarea unei bănci de date necesare creării muzeului.

Centrul de studii înființat și condus de Romulus Rusan, încă din 1993, a demarat înregistrările de istorie orală și colectarea de fotografii, acte, obiecte, scrisori, colecții de ziare, cărți, manuale, albume, înregistrări de istorie orală, precum și - pe un alt plan

- organizarea de ateliere, seminarii, simpozioane, întâlniri între victimele comunismului și istoricii din România și din străinătate, publicarea de cărți cuprinzând mărturii, studii, statistici și documente privind rezistența anticomunistă și reprimarea ei. Până în prezent, centrul a realizat peste cinci mii de ore de înregistrări, 35000 de pagini de carte și a teaurizat zeci de mii de documente (file, fotografii, casete audio și video).

În paralel, prin concurs, alcătuirea proiectului de reabilitare a clădirii fostei închisori transformate în muzeu a fost încredințat firmei UMROL

din Cluj, iar execuția propriu-zisă firmei Stelid din Baia Mare. Lucrările au durat până în anul 2000. Pentru că edificiul, vechi de un secol, era ruinat și plin de igrasie, a fost nevoie de refacerea fundațiilor, izolațiilor, acoperișului, iar pereții interiori, care oricum fuseseră revopsiți și nu mai aminteau perioada anilor 1950, au fost văruiți în alb.

Rezultat al unor cercetări laborioase, fiecare celulă a devenit o sală de muzeu, în care, întâi într-o formă provizorie, mai apoi definitivă, urmând acum o ordine cronologică, sunt prezentate marile teme ale represiunii comuniste,

ale distrugerii statului de drept și înlocuirii lui printr-o construcție de tip totalitar.

Cercetarea istorică a fost realizată de angajații și colaboratorii Centrului de Studii, iar realizarea muzeografică a fost înfăptuită de firmele Ozana Design - designer Ștefan Popa, firma Prima Metal - arh. Radu Canciovici și Ciprian Ionescu, Lime Production - designer Bogdan Dumitrescu, Forum Art - arh. Dan Popovici, Ghilduș Design System - designer Alexandru Ghilduș, APGA - arh. Petru Gheorghiu, MB Studio - arh. Matei Marcu și Octavian Carabela.

Turiștii beneficiază de mai multe unități de cazare în cadrul orașului Casa Iurca de Călinești; Hotel Coroana; Hotel Marmația; Hotel Nova; Pensiunea Flamingo; Perla Sigheteană; Vila Royal.

Posibilitățile de cazare din zonele învecinate municipiului se regăsesc în portofoliul ofertei agenției Pangaea Turism (Str. Bogdan-Vodă nr. 5, telefon: 0262.312.228) precum și la Biroul de Informare turistică a Microregiunii de Dezvoltare economico-socială a Maramureșului (situat în Piața Libertății).

Reședință de județ în perioada interbelică, localitate de frontieră cu punct de trecere înspre localitatea Solotvino din Ucraina, Sighetul rămâne o localitate importantă a județului.

Capitala muzeelor

Un alt obiectiv important situat în partea sud-estică a orașului este **"MUZEUL SATULUI MARAMUREȘEAN"** (muzeu în aer liber). Muzeul este constituit ca o rezervație de monumente de arhitectură țărănească, urmărindu-se recrearea unui sat cu specific zonal, cu case și gospodării grupate pe principalele subzone ale Maramureșului Istoric.

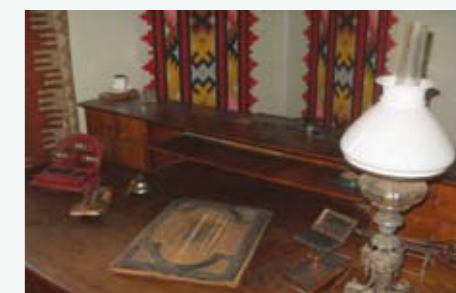
Din același domeniu amintim **"MUZEUL ETNOGRAFIC AL MARAMUREȘULUI"**, situat în centrul orașului, în clădirea care azi găzduiește "Cinematograful Mara". În cadrul expozițiilor se pot vedea obiecte folosite de-a lungul timpului în ocupațiile de bază din zona etnografică Maramureș. De asemenea, sunt expuse icoane pe sticlă și lemn, piese din portul popular, măști și costumații purtate cu ocazia datinilor din preajma sărbătorilor de iarnă etc.

Unul dintre cele mai importante evenimente găzduite de Sighet îl constituie **Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă "MARMAȚIA"** (care se desfășoară, în fiecare an, în jurul datei de 27 decembrie). Momentul principal al evenimentului îl constituie defilarea pe străzile orașului a grupurilor și ansamblurilor folclorice (îmbrăcate în porturi populare specifice zonei din care au venit), a "dracilor" și a personajelor mascate, a călăreților și căruțelor împodobite de sărbătoare.

Mai merită văzute: **"MUZEUL CULTURII EVREIEȘTI ȘI CASA MUZEU ELIE WIESEL"**, cu o expoziție dedicată sigheteanului, laureat al premiului Nobel pentru pace, Elli Wiesel; **CASA-MUZEU "DR. IOAN MIHALIY DE APȘA"**; celelalte secții ale Muzeului Maramureșului; clădirile din centrul orașului datând, în majoritate, din sec. al XIX-lea.

Comuna martir

A MARAMUREȘULUI

În toamna anului 1944, la periferia comunei Moisei a avut loc unul dintre cele mai crunte masacre antiromânești. Trupele maghiare aflate în retragere pe Valea Izei au omorât 29 de români în două case de lemn de la periferia comunei Moisei, pe drumul principal ce duce spre Borșa. Au fost identificate 31 de victime, dintre care doi au rămas în viață: Vasile Petrean, originar din comuna clujeană Pălatca și Vasile Ivașcu, care ulterior a înnebunit parțial.

În apropierea eliberării, 13-14 octombrie 1944, autoritățile fasciste de ocupație au organizat adevărate masacre. Masacrul de Moisei este însă unul dintre cele mai sângeroase.

În toamna anului 1944, după mai bine de 5 ani de război pustiitor în Europa, armatele hitleristo-horthyste se retrăgeau spre apus, sub loviturile nimicitoare ale trupelor sovietice și aliaților lor. În așa-numitele «detașamente de muncă» au lucrat mii de români aduși de pe tot cuprinsul Ardealului de Nord care n-au fost încadrați sub arme. Ei au efectuat o serie de lucrări legate de amenajările genistice, drumuri strategice, transportul muniției, al alimentelor sau alte munci de corvoadă. Tratatamentul inuman, insultele, bătăile, maltratarile i-au făcut să fugă prin păduri, să treacă granița în România. Ocupanții, dându-și seama că localnicii le-ar putea aduce necazuri în desfășurarea luptei de rezistență, au dat ordin de evacuare. Astfel, moiseienii au fost obligați să-și părăsească vetrele, urcând în munți sau coborând pe văile Izei și Vișeuului, comuna rămânând pustie.

Oamenii s-au opus acțiunii ocupanților prin acte de sabotaj, prin neefectuarea corectă a lucrărilor, prin fuga din detașamentele de muncă, prin ascunderea în pădure a animalelor, ca acestea să nu fie confiscate. În apropierea eliberării, care în zonă s-a produs în 13-14 octombrie 1944, autoritățile fasciste de ocupație au organizat adevărate masacre. Masacrul de Moisei este însă unul dintre cele mai sângeroase.

Sâmbătă, 14 octombrie 1944, în jurul orei 17, ocupanții au hotărât să lichideze 31 de români considerați ca dușmani ai statului horthyst.

Cei mai mulți făceau parte din detașamentele de muncă din localitate sau fuseseră aduși din alte localități, tot cu detașamente de muncă. Alții au fost arestați pentru că n-au vrut să-și dea animalele ocupanților, așa cum a fost cazul lui Ioan Andreica Vivat

și Vasile Drăgan Ivașcu din Vișeu de Mijloc, a lui Gheorghe Grad a Bălioiaiei din Săcel și a lui Ștefan Tomoioagă Șlincă din Moisei. Ei au fost urcați într-un camion cu prelată, păziți de 6 soldați și duși la marginea comunei. Aici, 12 dintre ei au fost duși într-o casă, așezați în mijlocul camerei și mitraliați de pe geamuri și din ușă. Ceilalți 19 au fost duși în altă casuță peste linia ferată și uciși în același mod.

După masacrul, au intrat în comună și au distrus podul din sus de pe râul Vișeu, au incendiat centrul comunei în mai multe puncte, au distrus podul de la calea ferată și gara. Văzând fum și cenușă, oamenii au fugit spre Moisei, pe jos ori cu căruța. Au găsit cenușă și jale.

Spre cinstirea memoriei celor împușcați, elevii de atunci, coordonați de învățătoarea Alexandrina Nap, au dat serbări, iar din banii adunați au construit o troiță.

„La Vișeu, într-un lagăr au fost adunați cei care, prin diferite mijloace s-au opus regimului de ocupație. Apoi, într-o zi, a fost ales un grup de 31 de persoane, majoritatea din județul Mureș, au fost urcați într-un camion cu prelată și păziți de 6 soldați unguri. I-au dus la capătul satului Moisei și au fost împușcați în două căsuțe”.

În 1958, organele raionale au construit un obelisc de tip sovietic, cu o placă ce avea următorul conținut: «Aici au fost împușcați 29 de maramureșeni care au luptat împotriva fascismului». De fapt, trei dintre ei erau maramureșeni, doi clujeni și 24 mureșeni. Ulterior, această placă a fost înlocuită cu una care reflecta realitatea. În anul 1966, sculptorul Vida Gheza a sculptat 12 statui din lemn de stejar, care, din cauza ploilor, s-au înnegrit. Astfel că, în 1972, au fost înlocuite cu altele din piatră de granit.

În 1989 a început construcția unui nou monument din fondurile întreprinderii miniere, secția geologie. Monumentul urma să cuprindă 29 de statui, probabil figurile celor împușcați, însă, ulterior proiectul a fost abandonat. În 1971, după ce formația de teatru a Căminului Cultural a primit Premiul I și titlul de laureat cu montajul literar «Balada eroilor de la Moisei», operă transmisă și pe postul național de televiziune, a venit la Consiliul Popular Vasile Petean, care a povestit că a scăpat din acel măcel: «În anul 1944, în zona Moisei, Vișeu, Poienile de sub Munte, Galiția, au fost duși la muncă români din teritoriul ocupat. La Vișeu, într-un lagăr au fost adunați cei care, prin diferite mijloace s-au opus regimului de ocupație. Apoi, într-o zi, a fost ales un grup de 31 de persoane, majoritatea din județul Mureș, au fost urcați într-un camion cu prelată și păziți de 6 soldați unguri. I-au dus

la capătul satului Moisei și au fost împușcați în două căsuțe». El s-a trezit într-un târziu, între cadavre, și a luat-o prin păduri, spre casă. A întâlnit o familie de oameni cumsecade, de pe Pietrosu, care l-a îngrijit. După ce a povestit primarului pășania, bătrânul i-a arătat locul în care s-a produs măcelul. A spus că a văzut la televizor balada și, înainte de a muri, vroia să spună lumii ce a trăit.

Ulterior, în 1983 a fost inaugurată casa memorială care ilustrează turistul episod. Acest moment istoric este prezentat publicului vizitator prin intermediul documentelor, fotografiilor și obiectelor personale ce au aparținut celor uciși.

Legenda folclorului și istoriei

Străveche vatră românească, Țara Chioarului este atestată documentar din sec. al XIII-lea, fiind organizată în voievodate, din vechi familii nobiliare. Viața administrativă și politică a zonei s-a polarizat în jurul Cetății Chioarului și Baia Mare. Materialul arheologic descoperit în vechi vetre de sat demonstrează continuitatea neîntreruptă a populației autohtone românești pe acest teritoriu. Cetatea Chioarului (Cetatea de Piatră), așezată pe un povârniș de deal, într-o cotitură a râului Lăpuș, a fost construită, probabil, imediat după năvălirile tătare. Ca zonă etnografică, Țara Chioarului se integrează armonios ansamblului culturii populare românești. Satele chiorene mai păstrează și astăzi, pe alocuri, arhitectura țărănească și meșteșugurile specifice, ca și o serie de manifestări spirituale ce merită să fie cunoscute.

Comuna Cernești se află la hotarul de est al Țării Chioarului, la confluența cu Țara Lăpușului, zona etnografică învecinată, de care o desparte Dealul Pietrișului. Localitatea Cernești este

atestată documentar, din anul 1424, ca localitate românească, fiind astăzi reședința comunei cu același nume din județul Maramureș, alcătuită fiind din următoarele sate: Cernești, Măgureni, Brebeni, Fânațe, Ciocotiș, Trestia și Izvoarele (Bloaja).

Localitatea a fost întemeiată de voievodul Teodor Bota la începutul sec. al XVI-lea, căruia i-a fost atribuit acest domeniu prin acte nobiliare, pentru fapte de vitejie. Prin defrișări masive, bătrânul voievod și jude a populat mai apoi satele Brebeni și Ciocotiș.

Așezată pe firul cristalin al Văii Bloajei și Văii Brebului, localitatea își datorează existența și vechimea neîntreruptă - bogăției pământului și hărniciei oamenilor. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura și albinăritul. În ciuda deșărădăcinării, determinate de industria mineritului din bazinul baimărean, pe valea râului Bloaja s-au conservat destul de bine meșteșuguri și obiceiuri străvechi, precum și un patrimoniu imaterial remarcabil.

Ansamblul avea în componență 6 perechi de dansatori, 4 soliști și un taraf. Aceștia au realizat două dansuri, care erau structurate pe tot ce se dansa la jocul de la șură, atât în Măgureni, cât și în satele învecinate. Cu acest ansamblu am participat la ediția a III-a a "Festivalului Stuparilor" din Cernești și la alte spectacole. Din 2004, ansamblul a luat o amploare mai mare, fiind susținut de noua administrație locală, în frunte cu primarul Marcel Ionica Gîrda. Au mai venit 3 perechi de dansatori din Preluca Veche - sat vecin cu Măgureniul. S-au adus noi colaboratori instrumentiști de valoare, cu care s-au susținut spectacole și orchestrații în regia maestrului Sergiu Vitalian Vaida, și la festivaluri de obiceiuri și datini mai importante din județ și afară. Din 2006, dansatorii din Preluca Veche au plecat înapoi la „Ansamblul Prelucana”, care și-a reluat activitatea. Aceștia, sub îndrumarea prof. Ioan Pop, care este sufletul acestei formații, au realizat performanțe mari în anii care au urmat. În acest an s-au făcut înregistrări de studio orchestrale, cu soliști, precum și cu dansurile „Ansamblului Măgura Cernești”. La ansamblu au venit alte câteva fete din Cernești atât ca dansatoare, cât și în cor.

Ansamblul Măgura Cernești a luat ființă în anul 2000, la insistența actualului director al Căminului Cultural, Roman Radu, fiind ajutat și susținut de un grup de tineri din localitatea Măgureni. Inițial, ansamblul se numea „Ansamblul Măgura din Măgureni”, deoarece era alcătuit numai din tineri dansatori și soliști din satul Măgureni. Satul este situat la poalele dealului „Măgura” de la care a luat și denumirea ansamblul. Autoritățile locale de atunci reprezentate de domnul primar Șovre Nelu și directorul Demian Bărbos de la Școala din Cernești, văzând că se face ceva pe plan cultural în comună, au dat în administrare Căminul Cultural din satul Măgureni tinerilor, aceștia având nevoie de sală pentru repetiții.

Comuna Călinești este situată în partea de nord a județului Maramureș, în depresiunea Maramureșului, pe valea Cosăului și respectiv valea Veleniului. Comuna este învecinată la nord-est cu comuna Bârsana, la sud cu comuna Ocna Șugatag, iar la nord-vest cu comuna Ciulești. Comuna Călinești este compusă din trei localități, dispuse față de localitatea de reședință astfel: loc. Văleni la nord-est, la o distanță de 3 km față de reședința de comună, loc. Cernești la nord-vest, la o distanță de 2 km față de reședința de comună.

Localitatea este atestată documentar, potrivit documentelor din „Istoria Maramureșului” - Dr. Alex. Filipașcu, începând cu anul 1381. Legenda spune că prin aceste locuri ar fi trecut odată doi frați, Călin și Văleanu. Văzând atâta frumusețe, Călin s-a oprit din drumul său și s-a pornit să-și întemeieze o gospodărie în locul numit Hotroapă, în apropierea unui mare izvor, Izvorul Hotroapei. Însă Văleanu a trecut un deal și în apropierea unei ape (azi Valea Văleniului) s-a stabilit și el. Tot legenda spune că după cei 2 frați au luat numele cele două sate: Călinești de la Călin și Văleni de la Văleanu.

Satul Călinești a intrat de bună seamă în donația făcută de regele Ludovic fiilor lui Lucovoi, la 14 mai 1361. Sub denumirea sa actuală îl întâlnim alături de cele șase sate cu care forma împreună Knesiatul din Coseu, în diploma din 6 noiembrie 1405. Ioan Mihalyi afirmă că din neamul lui Lucovoi cu Georgiu din Călinești se ramifică familia Jurka din Călinești, familiile Șandor, Șerba, Nemeș și alte familii. Din Călinești și-au produs nobilimea la anul 1752 familia Nemeș (1450), Jurka (1569), Șerba (1470), Mihalka (1651), familiile Berciu (1623), Pașka (1609), Pop (1612).

Comuna unde tradiția și eternitatea sunt sculptate în lemn

În Hotroapă trăia o mare familie a Bercenilor, dar din cauză că Izvorul Hotroapei, seca tot timpul verii, Bercenii s-au mutat mai jos. O altă parte a satului s-a aflat amplasată în locul numit Rogoaze, în apropierea unei văi numite Valea Ciuții. Datorită, probabil, aceluiași condiții (lipsa de apă în zilele de vară) și această așezare a fost părăsită, locuitorii stabilindu-se în apropierea văii Cosăului. Cercetările arheologice întreprinse în locul numit Rogoaze, au scos la iveală urme de locuințe, inventar gospodăresc (ceramică, unelte, pietre de rășniță).

Pe lângă ospitalitatea specific maramureșeană, porțile frumoase și tradițiile inedite, localnicii se mândresc cu două biserici de o frumusețe aparte. Biserica din lemn închinată Nașterii Maicii Domnului, construită în 1630 este amplasată în Căieni, pe partea estică a satului, pe dealul cimitirului, într-o poziție relativ izolată, cu priveliște peste sat. La începutul secolului al XIX-lea, biserica a fost modificată drastic. Tot peretele nordic al clădirii a fost mutat cu trei metri mai la nord, ceea ce a dus la forma actuală înclinată. Peretele nou a fost făcut din grinzi de brad și, desigur, picturile murale din secolul al XVIII-lea au fost distruse. În același timp, portalul neobișnuit de mare a fost adăugat în fața intrării, pe fațada sudică. Masiva ușă de intrare este impresionantă prin mărimea și proporțiile sale. O cruce gravată pe pragul ușii este singura decorație. Un acoperiș cu un singur rând de streșini acoperă întreaga structură, dar atât altarul, cât și portalul au acoperișurile lor ușor coborâte.

O altă bisericuță frumoasă este cea din «Susani», construită în 1784. Fundația bisericii este excepțională: planul triconc arată influența clară a Moldovei, unde acest tip e dominant. Într-un plan triconc sunt trei abside la capătul estic al bisericii, nu numai

obișnuita absidă estică a altarului, ci și naosul cu două abside laterale, la nord și la sud. Accesul în biserică se face prin fațada sudică, nu prin cea vestică, cum este de obicei în cele mai multe biserici din Maramureș. Chenarul larg este decorat cu viță de vie întoarsă pe piloni verticali, cu o cruce și data 1784 pe pragul ușii. Acoperișul are streșini duble în jurul bisericii și doar culmea altarului este ușor mai joasă decât principalul acoperiș. Pictura murală originală a fost aplicată pe bucățile textile, care au fost văruiți cu un strat preparat. Din păcate, la un moment dat, aceste picturi au fost îndepărtate, doar o mică bucată rămasă fiind dovada existenței anterioare.

În Al Doilea Război Mondial, 64 de militari din comuna Călinești au căzut la datorie. În memoria acestora, locuitorii au dezvelit o placă comemorativă din marmură albă (dimensiuni de 1,60 x 1,80 m), pe peretele bisericii. Un astfel de monument există și în fața bisericii din Văleni, sat în care 49 de soldați au căzut în cele două războaie mondiale.

În Călinești se păstrează și obiceiuri străvechi, care reprezintă un adevărat spectacol pentru oaspeți: nunta, semănatul pe Cosău, jocurile la șură.

Bătrânele din zonă sunt dispuse să povestească turiștilor legende cu Fata Pădurii, Omul Noptii și strigoii. Mai mult, la intrarea în satul Cernești există un loc inedit, numit «Răpa înconjurată», unde se spune că noaptea se vedeau luminițe care pălpăie. Bătrânele spun că ar fi fost spiritele unor oameni plecați în lumea cealaltă.

Comuna Strâmtura este situată în partea de nord a județului Maramureș, la 27 km distanță de orașul Sighetu-Marmației, la 80 km de municipiul Baia Mare și la 50 km de orașul Vișeu de Sus. Datorită amplasării într-o zonă deosebit de pitorească, cu aer curat, faună bogată și oportunități de investiții extraordinare, comuna a devenit un pol important al turismului de pe Valea Izei.

Polul dezvoltării turistice de pe Iza

«Atracția» principală o constituie, pe lângă bisericile de lemn și traseele turistice spectaculoase, satul Glod, o adevărată localitate de poveste, în care așezările, tradițiile și folclorul au rămas nealterate.

Satul natal al fraților Petreuş se laudă astăzi cu un ansamblu de copii și cu ultimii buciumași ai județului, cu biserici, izvoare cu apă «miraculoasă» și pensiuni în care turiștii sunt primiți cu ospitalitate, veselie și bucate ca la mama acasă.

În Glod, pe lângă frumusețea locurilor există și alte obiective turistice. Izvoarele cu apă minerală sunt și ele un motiv pentru care turiștii aleg această locație.

Mai mult, zona este ideală și pentru cei care doresc o vacanță relaxantă și pentru cei care vor adrenalină. Dealul abrupt din apropierea Glodului este folosit pentru salturile cu parapanta spre Poienile Izei și Botiza.

Un alt element de atracție sunt casele vechi și vâltoarele din Glod. De asemenea, poate fi vizitată biserica veche, există un cimitir evreiesc și pot fi găsite multe povești despre familia nobiliară din Glod și Slătioara.

Glodul este și satul fraților Petreuş, iar Ștefan Petreuş lucrează împreună cu autoritățile locale la un proiect de amenajare a unui muzeu.

Pe lângă obiectivele turistice, ospitalitatea localnicilor și dragostea lor pentru tradiții sunt alte argumente importante pentru o vacanță în comuna Strâmtura. În localitate există circa 100 de locuri de cazare, iar gazdele își îmbie oaspeții cu bucate tradiționale și multiple posibilități de petrecere a timpului liber.

Turiștii pot cunoaște „pe viu” tradițiile și folclorul maramureșean, mai ales că în fiecare sat bătrânii se oferă drept „ghizi turistici”, iar copiii din ansamblurile populare sunt bucuroși să fie „profesori” de dans popular.

Pe lângă potențialul natural și cultural al zonei, primarul Ioan Pasere a înțeles că dezvoltarea infrastructurii și investițiile pot da un important impuls turismului. Astfel că, în următoarea perioadă, va fi realizat un centru de informare turistică.

EVENIMENTE LOCALE:

! Ziua comunei luna Septembrie

! Târg la „Podul Slătioarei” în fiecare zi de vineri din săptămână

Obiective turistice

Biserica din lemn din satul Glod, construită

în sec. al XVIII-lea

Biserița din Glod a fost construită în 1700, din bârne de lemn de brad, în stil arhitectural maramureșean. Cu excepția altarului, interiorul bisericii nu este pictat. Exteriorul lăcașului de cult înfățișează răstignirea lui Iisus. Biserica are hramul Sf. Nicolae, a fost declarată monument istoric în 1960 și păstrează icoane vechi pe lemn sau sticlă, cele mai multe purtând inscripții cu litere chirilice sau romane.

Biserica din lemn din Strâmtura

Biserica veche din localitate a fost adusă în 1661 de la mănăstirea din Rozavlea. Altarul, bolta și iconostasul și-au păstrat forma inițială, iar pictura interioară a fost realizată în 1775 (autorul e necunoscut, semnătura cu litere chirilice fiind, în mare parte, ștersă). Printre obiectele de valoare pe care le păstrează se numără „Cazania lui Varlaam” (scrisă pe la 1643) și icoane pe sticlă sau lemn din secolul al XVIII-lea sau al XIX-lea. Lăcașul de cult deținea și o icoană aurită, care a fost donată mănăstirii Văcărești în a doua jumătate a secolului XX.

Izvoare de ape minerale în satul Glod
Pensiuni agroturistice din satul Glod

Comuna etalon a Maramureșului

Localitățile comunei Fărcașa sunt atestate documentar de la începutul secolului al XIII-lea, printre primele localități din Transilvania.

Prima localitate despre care există mențiuni scrise este **TĂMAIA**, din 1231, și este printre primele 30 de localități din Transilvania atestate documentar.

Următoarea localitate atestată este **FĂRCAȘA**, care apare în 1424 cu denumirea „La lupi”.

Localitatea **SÎRBI** este atestată documentar în anul 1424, cu numele tradus „posesiunea românească a lui Toth”. Denumirile maghiarizate sau germanizate pe care le-a avut de-a lungul timpului se leagă de dominația străină asupra Transilvaniei.

Cea de-a patra localitate componentă a comunei Fărcașa este, se pare, cea mai recentă. Primele mențiuni scrise despre **BUZEȘTI** apar în documente în anul 1648. Documentele din anul 1828 fac referire la localitatea Busepsstye, în traducere „producători de lână”, probabil de la faptul că vechii locuitori erau în principal crescători de oi și capre, iar principalele venituri proveneau din vânzarea lână și cașului.

Activitățile culturale se derulează în căminele culturale care sunt amenajate în toate satele componente ale comunei, iar Biblioteca comunală furnizează doritorilor de lectură un număr de peste 12.000 de volume, în diverse domenii. Pentru promovarea tradițiilor locale, s-a înființat un Ansamblu folcloric de copii „Plaiuri Someșene” care a participat la diferite manifestări artistice, în țară și în străinătate.

PROIECTUL DE RESTAURARE A BISERICII DE LEMN DIN BUZEȘTI

Proiectul de restaurare a bisericii de lemn din Buzești, monument istoric ce datează din anul 1799, a fost elaborat și depus pentru finanțare în cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, axa prioritară 5, domeniul de intervenție 5.1, în anul 2008.

Proiectul este complex, propune atât intervenția asupra bisericii, cât și realizarea de noi construcții, care vor reda funcționalitate bisericii, obiectivul acestui proiect fiind acela de a crește importanța turismului prin dezvoltarea turismului cultural și religios, toate acestea conducând la o creștere economică ulterioară pentru bunăstarea zonei.

În acest moment, proiectul se află în derulare. Valoarea acestuia este de 3.940.916,86 lei, cheltuieli neeligibile, 752.688,00 lei, Asistența financiară nerambursabilă, 2.384.907,00 lei, Contribuția la cheltuielile eligibile, 48.672,00 lei

Comuna Vadu Izei este așezată la confluența râului Iza cu Mara, la o distanță de 7 km de municipiul Sighetu Marmăției și la 56 km față de reședința de județ, municipiul Baia Mare. Comuna are un singur sat aparținător, "Valea Stejarului".

Primul document scris, considerat certificatul de naștere al comunei Vadu Izei, apare la 27 iunie 1383, în limba latină, emis la Sighet, prin care se adevărește că "nobilul Lupu din Vad este împrumutat în dauna lui Codrea, care nu a dovedit nimic" (Diplome maramureșene sec. XIV și al XV - lea, Ioan Mihaly de Apșa).

De-a lungul vremurilor, localitatea a cunoscut diferite nume: Satul lui Lupu, Vadu Lupului, Vad și Vadu Izei. Tot la Vadu Izei s-a descoperit un depozit de 12 brățări din epoca bronzului, lucrate artistic cu un desen geometric, fapt care demonstrează că localitatea este mult mai veche.

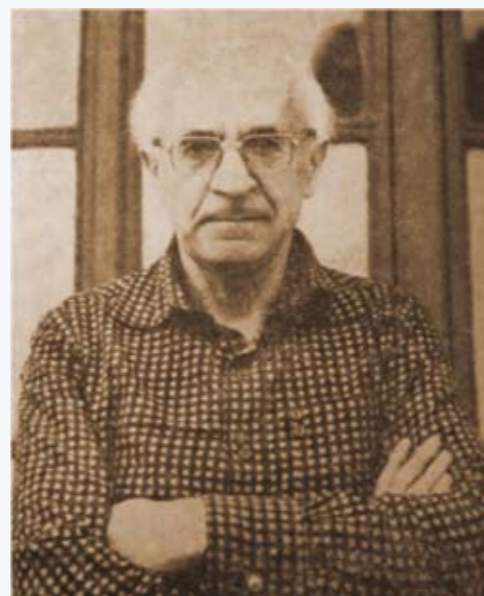
Birou de informare turistică (Agro-tur-art OVR)
Pensiuni Rurale (cca. 150 locuri de cazare)
Biserica din lemn de la Valea Stejarului (sec. XVIII)
Casa Muzeu "Vasile Kazar"
Circuit artizani (Sculptura, icoane pe sticlă, țesătoare lână în culori vegetale)

CASA KAZAR

Adresa: Nr. 599
Telefon: +40 262 330 358

Muzeul este găzduit în casa de vară a artistului, datând din secolul XVIII, și prezintă veșminte și obiecte de uz casnic folosite într-o gospodărie maramureșeană.

Este o casă tradițională de secolul al XVIII-lea, pe care graficianul Vasile Kazar a achiziționat-o în vederea folosirii ei pentru creație. În timp, a mai achiziționat o casă mai mare (de început de secol), iar vechea casă a donat-o muzeului, împreună cu colecția etnografică. A fost restaurată și amenajată muzeal. Este situată pe ulița bisericii într-o mică grădină. Construită din bârne rotunde de stejar, are planul clasic: camera, tinda, camera rece și prispa cu stâlpi și arcade pe față. Acoperișul este în două ape, confecționat din dranițe și prevăzut cu două lucarne. Grădina și curtea cu cele două case, de primăvara până toamna târziu, sunt un agreabil loc de popas.

Vasile Kazar (1913-1998) a fost cel mai de seamă grafician pe care l-a dat Maramureșul și unul din cei mai influenți artiști români ai secolului XX.

Comuna Vadu Izei este cunoscută prin "Porțile maramureșene" executate de Gheorghe Borodi, prin vocea Mariei Trifoi, cu cântecul "Mocirița cu trifoi", ale virtuosului violonist Gheorghe Covaci Cioată, care în 1976 câștiga cu taraful său "Discul de aur" Dijon (Franța), precum și prin poezia lui Tiberiu Utan și a desenelor valorosului artist grafician Vasile Kazar.

Vechea moșie a lui Lupu

Biserica de lemn de la Valea Stejarului

Festivalul Nunților din Vadu Izei

DE MARAMUREȘ
Gazeta

Baia Mare, Bd. Traian 23/9
Tel. 0728-836 348, 0362-401 332
fax 0362-401 331

Fondator
Dan **PÂRCĂLAB**

Director general
Ioana **LUCĂCEL**

Redactori
Mircea **CRÎȘAN**

IT/DTP
Ada **FONAI**

BAIA SPRIE, *un patrimoniu cultural și natural inestimabil*

Orașul Baia Sprie are un însemnat trecut istoric. Urme ale unor vetre de așezări omenești se regăsesc încă din secolele unu și doi după Hristos. Orașul va fi atestat documentar relativ târziu, într-o diplomă din 1329, în timpul regelui ungar, Carol Robert, care acordă locuitorilor primele privilegii. Denumirea latinească era MONS MEDIUS, ceea ce în traducere înseamnă Muntele Mijlociu. Din această perioadă, orașul își leagă existența de minerit și de-a lungul secolelor va apărea în documente, alături de RIVULUS DOMINARUM, orașul Baia Mare de astăzi, ca oraș liber regesc. În anul 1360 îl găsim în documente cu numele de MONTANA NOSTRA, în 1348, sub numele de cetate CIVITAS MEDIO MONTIS, în 1390, sub denumirea de FELSOBANYA, în 1406, din nou CIVITAS de MONTE MEDIO,

iar mai târziu, în secolul XIX, în 1851, din nou sub numele de FELSOBANYA. Dacă Baia înseamnă mină, Sprie vine de la latinescul ASPER care înseamnă aspru, adică cu alte cuvinte în Baia Sprie existau mine cu condiții aspre de exploatare.

Înzestrat cu un peisaj natural deosebit, orașul a fost în secolele XVIII și XIX și stațiune turistică. Multă vreme, minele din Baia Mare și Baia Sprie au reprezentat proprietatea reginei.

Deși localitatea a avut parte de multe momente grele, bogățiile din adâncurile Dealului Minei au asigurat prosperitatea și refacerea pagubelor ivite. Au fost perioade de înflorire, dar și regrese marcate de scăderea populației. Conform primelor date rămase din timpul împărătesei Maria Tereza, populația

a crescut de la 300 de locuitori, la aproximativ 5000 de locuitori și a rămas constantă până la mijlocul secolului trecut.

După Revoluție, orașul a început o perioadă de regres economic cauzată și de închiderea activității miniere. Mineritul a lăsat un gol economic important și o "gaură" la fel de importantă la bugetul de stat.

Actuala conducere a primăriei încearcă să redea orașului strălucirea și importanța de altădată printr-o serie de proiecte curajoase și inedite. Cel mai important, atât ca impact, cât și ca valoare, este Planul Integrat de Dezvoltare Urbană, care conține două mari componente ce vizează pe de o parte refacerea infrastructurii și modernizarea ei, și, pe de altă parte, creșterea siguranței cetățenilor.